

Visie en meerjaren beleidsplan welzijn 2008 – 2012 gemeente Middelharnis
(gerelateerd aan prestatieveld 1 Wmo)

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Welzijn	3
1.1 De Wet Maatschappelijke Ondersteuning	3
1.2 Welzijn: een theoretisch kader	4
1.3 Welzijn gekoppeld aan wijk- en buurtwerk	5
2. Uitgangspunten Wmo visie	8
3. Huidig welzijnsbeleid	9
4. Meerjaren beleidsplan welzijn 2008 – 2012	14
4.1 Wijk- en buurtwerk	14
4.2 Sociaal-cultureel werk	18
4.3 Wonen-zorg-welzijn	23
Bijlagen:	
1. voorbeelden van Wmo indelingen	26
2. achtergronden begrip welzijn	27
3. overzicht overige beleidsdoelen welzijn	31
4. overzicht Wmo beleid	33

Voorwoord

Welzijn is een begrip dat vanuit verschillende invalshoeken kan worden benaderd en uitgewerkt. In dit meerjaren beleidsplan is gekozen voor een benadering vanuit prestatieveld 1 van de Wmo te weten de leefbaarheid in wijken en buurten. Daarmee is dus gekozen voor een strakke inkadering van het begrip welzijn.

Dat neemt niet weg dat er voortdurend relaties gelegd kunnen en ook moeten met aanpalende beleidsvelden (bijv. sportbeleid). In dit stuk worden die relaties daar waar nodig gelegd. Dit betekent dat deze visie en dit meerjaren beleidsplan ook enkele kaderstellende elementen bevat.

Met deze nota is tevens beoogd het welzijnsbegrip te koppelen aan het begrippen- en denkkader van de Wmo.

1. Welzijn

1.1 De Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Per 1 januari 2007 is de Welzijnswet – de basis van het traditionele welzijnsbeleid – opgegaan in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Daarmee is het begrip ‘welzijn’ wat op de tocht komen te staan. In de Wmo gaat het om zorg en (maatschappelijke) ondersteuning. Echter er wordt in het kader van de Wmo ook vaak gesproken over het optimaliseren van de relatie ‘wonen-zorg-welzijn’.

Bij veel gemeenten werd voor 2008 gesproken van een welzijnsbeleid, een ouderenbeleid, een jeugdbeleid, enz.. Met de komst van de Wmo zijn gemeenten aan het zoeken naar een indeling in beleidsgebieden die aansluit bij de in de Wmo genoemde 9 prestatievelden, te weten:

1. Sociale samenhang en leefbaarheid (het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten).
2. Opvoedingsondersteuning (op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en hun ouders met problemen met opvoeden).
3. Informatie en advies en cliëntbegeleiding (het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning).
4. Mantelzorg en vrijwilligers (het ondersteunen van mantelzorgers, daaronder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers).
5. Deelname maatschappelijk verkeer (het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem).
6. Voorzieningen (het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem, ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer).
7. Maatschappelijke opvang (het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd).
8. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen).
9. Verslavingsbeleid (het bevorderen van verslavingsbeleid).

Als voorbeelden zijn enkele indelingen (van de Wmo opgave) in beleidsgebieden die bij andere gemeente(n) werden gevonden weergegeven in Bijlage 1.

In deze voorbeelden komt het begrip ‘welzijn’ als een afzonderlijk beleidsthema niet meer terug. En toch adviseerde de rekenkamercommissie Goeree-Overflakkee in haar rapport (december 2007) over de subsidierelatie tussen onze gemeente en de Stichting Companen de gemeente te komen tot een gemeentelijk welzijnsbeleid.

Keuze gemeente Middelharnis

De gemeente Middelharnis kiest voor een werkwijze die aansluit op de prestatievelden van de Wmo. Maar daar waar het om praktische redenen gewenst is te kiezen voor een doelgroepgerichte benadering (bijv. jeugdbeleid) of een aspectgerichte benadering (bijv. arbeidsparticipatie) zal gekozen worden voor een integrale benadering gericht op alle prestatievelden. Het begrip ‘welzijn’ zal gekoppeld worden aan prestatieveld 1 (te weten sociale samenhang en leefbaarheid tot uiting komend in het wijk- en buurtwerk).

In de Bijlage 4 is een overzicht opgenomen van de Wmo beleidsnota’s die zijn gerealiseerd en de nota’s die nog moeten worden samengesteld, alsmede een overzicht van rapportages, nota’s die het proces van beleidsvorming ondersteuning. Vanuit dit integrale (beleids)-overzicht uitgaande van de 9 prestatievelden – het overzicht geeft tevens een beeld van de “samenhang der dingen” – is het duidelijk dat de in de Wmo gekozen indeling in prestatievelden enerzijds de traditionele beleidsindeling (op basis van doelgroepen dan wel aspecten) heeft verdrongen, maar dat er anderzijds ruimte dan wel behoefte zal blijven bestaan aan die traditionele indeling.

Dit overzicht geeft ook aan hoe ingewikkeld en complex het beleidsterrein van de maatschappelijke ondersteuning (in breed perspectief) er uit ziet en dat er geen duidelijke relatie bestaat tussen prestatievelden, doelgroepen en beleidsthema’s. Welke indeling er dan ook wordt gekozen, het zal altijd een discutabele zijn en blijven.

Prestatieveld 1 is – in het kader van het welzijnsbegrip – een buitengewoon belangrijk prestatieveld. Een prestatieveld met een eigen en specifieke gemeentelijke verantwoordelijkheid. Het beleid rondom dit prestatieveld is dan ook in zeer belangrijke mate gemeentelijk beleid.

Met name in dit prestatieveld 1 gaat het om het vorm en inhoud geven aan “de kwaliteit van de samenleving”. En dat betekent weer dat dit prestatieveld een relatie heeft met vrijwel alle gemeentelijke beleidsterreinen (en dus met alle andere prestatievelden).

Een integrale benadering van het wijk- en buurtwerk overeenkomstig prestatieveld 1 vraagt dan ook een integrale uitwerking vanuit in ieder geval de volgende aspecten (op beleidsniveau): wijk- en buurtwerk, welzijn, wonen, zorg en welzijn, gezondheidszorg, maaltijdvoorziening, cultuur, onderwijs, kinderopvang, kinderspeelplaatsen, sport, recreatie, veiligheid, communicatie, accommodaties en subsidies.

Vanuit deze gedachte is het begrip ‘welzijn’ – mede als element van het begrip ‘wonen-zorg-welzijn’ – een onderdeel van het wijk- en buurtwerk. Maar aan de andere kant blijft het altijd mogelijk het begrip ‘welzijn’ als uitgangspunt voor een afzonderlijke beschouwing te kiezen. Zie de volgende paragraaf.

1.2 Welzijn: een theoretisch kader

Het begrip welzijn kan vanuit verschillende perspectieven worden benaderd. In het navolgende worden enkele van die invalshoeken nader gedefinieerd. Gekozen is voor een wat

uitvoerige benadering (zie Bijlage 2) teneinde zichtbaar te maken dat het begrip ‘welzijn’ vanuit een Wmo perspectief een andere inhoud heeft gekregen of zal gaan krijgen. In deze nota zal worden uitgegaan van de volgende visie op het begrip welzijn.

Het zal duidelijk zijn dat het begrip welzijn in de zin van zich wel bevinden moeilijk in een algemene voor ieder mens geldende omschrijving is te vangen omdat de vraag of iemand zich wel bevindt uitsluitend door de persoon zelf kan worden beantwoord. De vraag of er sprake is van welzijn hangt gegeven het voorgaande in ieder geval af van:

- *het aanwezige voorzieningenniveau (en de kwaliteit ervan) in de leefomgeving op wijk- of buurtniveau (cultuur, sport, onderwijs, veiligheid, zorgvoorzieningen, welzijnsvoorzieningen, speelvoorzieningen, een wijkgebouw, een schone woonomgeving met weinig overlast, levenloop bestendige woningen, mogelijkheden van begeleid wonen, enz.)*
- *de mate waarin iemand – in de verschillende levensfasen – kan deelnemen aan (zelfredzaamheid) en participeren (invloed kunnen uitoefenen) in de samenleving (gezondheid, arbeid, inkomen, mobiliteit)*
- *de mate waarin iemand een beroep kan doen op familie, vrienden, vrijwilligers, enz. (al dan niet in het verband van een kerk, een vereniging), deel uitmaakt van een sociaal netwerk en leeft in een inspirerende leefomgeving (die sociale energie genereert) waarin mensen elkaar kunnen ontmoeten, elkaar kennen en ergens gezamenlijk trots op kunnen zijn*
- *de mate waarin iemand in staat is de behoeften die bepalend zijn voor het welbevinden en de zingeving aan het bestaan weet te bevredigen*
- *de mate waarin iemand in balans is en in staat is een eventuele onbalans om te zetten in een nieuwe balans (stuurkracht)*

En voor de gemeente ligt er op de terreinen die door de overheid kunnen worden beïnvloed een voorwaardenscheppende en regisserende taak. Een taak die een samenhangende, integrale, interactieve en flexibele aanpak vereist, met name ook als het gaat om zogenaamde zones als: de keten wonen-zorg-welzijn, maatschappelijk opvoeden, leefbaarheid en veiligheid, economische bedrijvigheid. Bovendien een aanpak die samenwerking vereist met alle betrokken partners.

In deze nota is er voor gekozen het begrip welzijn te koppelen aan prestatieveld 1 te weten de leefbaarheid en sociale samenhang in wijken en buurten. Dat laat onverlet dat in de uitvoering van het beleid rekening zal moeten worden gehouden met alle andere aspecten die van invloed zijn op de vraag of de burger zich wel voelt.

1.3 Welzijn gekoppeld aan wijk- en buurtwerk

Veel van de in het vorige onderdeel genoemde welzijnsaspecten zijn als het ware wijk en buurtoverstijgend (in termen van de Wmo: zij behoren in het algemeen tot andere prestatievelden) of zij vormen geen expliciet beleidselement van de 9 prestatievelden in de Wmo. Genoemd kunnen worden:

- burgerparticipatie (prestatieveld 3)
- vrijwilligers en mantelzorgers (prestatieveld 4)
- communicatie (raakt vrijwel alle prestatievelden)
- veiligheid als algemeen beleidsthema (raakt meerdere prestatievelden); veiligheid is wel weer een onderdeel van de leefbaarheid van een wijk of buurt
- arbeidsparticipatie of wel ‘werk en inkomen’ (prestatieveld 6)

- sport (wel prestatieveld 1, maar is wijk en buurt overstijgend)
- onderwijs (prestatievelden 1 en 2, maar vooral wijk- en buurt overstijgend, behalve het basisonderwijs en de voor- en vroegschoolse opvang)
- cultuur (is wel prestatieveld 1, maar deels wijk en buurt overstijgend)
- gezondheidszorg (raakt meerdere doelgroepen en prestatievelden en is in het algemeen wijk en buurt overstijgend)
- wijkeconomie (winkelvoorzieningen, werkgelegenheid, enz.): is onderdeel van het economisch beleid van de gemeente en in het algemeen wijk en buurt overstijgend
- recreatie: is onderdeel van het recreatie en toerisme beleid van de gemeente (ook hier weer wijk en buurt overstijgend)
- milieu: is een onderdeel van het algemene milieubeleid van de gemeente, waarbij echter de reinheid (schoon, geen rommel) van de wijk of de buurt wel degelijk een onderdeel is van de leefbaarheid
- jeugdbeleid (prestatieveld 2)
- ouderenbeleid (het beleid t.a.v. ouderen als een kwetsbare groep is opgenomen in het beleid OGGZ+; prestatievelden 7 t/m 9)
- beleid kwetsbare groepen (prestatievelden 5 t/m 9)
- accommodatiebeleid (raakt meerdere prestatievelden en is wijk en buurt overstijgend)
- voorzieningen voor gehandicapten, enz. (prestatieveld 6)
- integratie (raakt aan het beleid inburgering; prestatieveld 5 t/m 7)
- wonen en woningen (raakt aan de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting, maar in de keten 'wonen-zorg-welzijn' wel degelijk een onderdeel van prestatieveld 1).

Daarom is er in deze nota voor gekozen het welzijnsbeleid als een wezenlijk element van prestatieveld 1 te benaderen vanuit (te beperken tot) de volgende aandachtsgebieden (zones):

- wijk- en buurtwerk (participatie, dienstverlening, leefbaarheid)
- sociaal-cultureel werk (gericht op welzijnsproducten ter ondersteuning van de leefbaarheid)
- de keten 'wonen-zorg-welzijn'.

In deze nota komen dus niet aan de orde: onderwijs, sport, gezondheidszorg en openbare geestelijke gezondheidszorg, werk en inkomen, jeugd- en ouderenbeleid, maatschappelijk opvoeden, beleid kwetsbare doelgroepen, vrijwilligers en mantelzorgers, wijkeconomie, recreatie en accommodatiebeleid en slechts in beperkte mate: veiligheid, milieu, burgerparticipatie, integratie, cultuur en wonen.

Voor verschillende van de genoemde aandachtsgebieden wordt verwezen naar het reeds vastgestelde beleid (zie ook Bijlage 3):

- Wmo visie gemeente Middelharnis
- de visie en het meerjaren beleidsplan OGGZ+
- de visie en het meerjaren beleidsplan mantelzorg
- de nota accommodatie beleid
- de eilandelijke nota jeugdbeleid Goeree-Overflakkee
- de beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning
- nota collectief vraagafhankelijk vervoer
- de nota veilig opgroeien: visie op verslavingspreventie

- leidraad en actieprogramma verslavingspreventie
- nota eilandelijke cultuurvisie
- verordeningen als: Wmo adviesraad, inburgering, reïntegratie
- strategische visie WSW
- beleid buitenschoolse opvang
- beleid onderwijsachterstandenbeleid
- injecties voor een gezond Middelharnis
- notitie sluitende aanpak jeugdbeleid
- de nota veiligheidsbeleid (in voorbereiding)
- de nota communicatie beleid (in voorbereiding).

Ook dit overzicht demonstreert nog eens de complexiteit van al die beleidsaspecten die in onderlinge samenhang mede bepalend zijn voor de kwaliteit van de samenleving, de burgerparticipatie en de zelfredzaamheid: dé centrale thema's en uitdagingen van de Wmo.

2. Uitgangspunten Wmo visie

In het gemeentelijk visiedocument ‘Werken aan een betrokken samenleving’ (vastgesteld in de raadsvergadering van maart 2008) zijn onder meer de volgende keuzes gemaakt:

De gemeente Middelharnis zal de dialoog aangaan met burgers, de civil society, professionele organisaties en ook intern over de kwaliteit van onze samenleving in termen van zelfredzaamheid, participatie en leefbaarheid.

De integratie van wonen, zorg en welzijn is één van de belangrijkste pijlers van ons beleid op maatschappelijke ondersteuning. Wij beschouwen hierin zelfredzaamheid, participatie en leefbaarheid als kernthema's. Het is ons gezamenlijk belang om burgers in staat te stellen burgerinitiatieven te ontplooiën.

Gestreefd wordt naar een gemeente Middelharnis waar het goed wonen, werken en verblijven is. Wij willen centrumgemeente op het gebied van zorg, onderwijs, detailhandel en watersport zijn op Goeree-Overflakkee.

Wij streven naar een evenwichtige samenhang in de wijken en in de buurten tussen de voorzieningen wonen, zorg en welzijn.

Wij stellen ons een samenleving voor die mobiliseert, ondersteunt, faciliteert en verbindt. Vanuit de gemeentelijke regierol betekent dit dat de gemeente zich dienstbaar en bescheiden opstelt vanuit een procesgerichte benadering.

Vanuit de doelstellingen van de Wmo moeten burgers bij het inschakelen van hulp in eerste instantie een beroep doen op hun eigen netwerk. Indien deze daarin niet kan voorzien wordt er een beroep gedaan op de civil society en daarna pas op professionele hulpverlening en/of overheidsondersteuning. De overheid faciliteert en ondersteunt hierin vanuit een collectieve verantwoordelijkheid. Het gaat dan niet alleen meer om het aansturen van zorg en welzijn, maar ook om de beschikbaarheid van ondersteunende diensten als vrijwillige hulpverlening en mantelzorg wanneer het eigen netwerk de zorgvraag niet kan opvangen.

Wij willen samen met onze partners voor een adequaat aanbod van voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning zorgen. We willen daarnaast samen met onze partners een strategie voor signalering, advies, ondersteuning en bemoezorg voor kinderen, jongeren en ouderen ontwikkelen die niet in een stabiele, sociale omgeving verkeren. Wij streven hierin maatwerk en keuzevrijheid na.

Welzijn is derhalve een belangrijk onderdeel van de Wmo doelstelling: werken aan de kwaliteit van de samenleving. De meest wezenlijke elementen (kernthema's) van die kwaliteit: zelfredzaamheid, participatie en leefbaarheid. En waar het gaat om een integrale benadering van wonen, zorg en welzijn in een gemeente waar het goed wonen, werken en verblijven is. Voor en in een samenleving die mobiliseert, ondersteunt, faciliteert en verbindt; met maatwerk en keuzevrijheid en met mogelijkheden voor burgers initiatieven te ontplooiën.

3. Huidig welzijnsbeleid

Op dit moment beschikt de gemeente niet over een door de gemeenteraad vastgesteld beleidsplan welzijn. Dat wil niet zeggen dat er geen beleid op het gebied van welzijn bestaat. Wel degelijk en te vinden in de navolgende stukken:

- de jaarlijkse prestatieafspraken die met de Stichting Companen worden gemaakt (zie onderdeel 4.2)
- de algemene subsidieverordening van de gemeente Middelharnis en de daarop gebaseerde beleidsregels voor de subsidieverstrekking 2005 – 2006 (gedateerd 2005), zoals vastgesteld door de gemeenteraad; deze beleidsregels zijn daarna niet meer geactualiseerd.

Prestatieafspraken Stichting Companen

Gebaseerd op de overeenkomst voor het jaar 2007 kan het volgende overzicht van prestaties met de daarbij behorende doelstellingen en acties worden weergegeven:

Ouderenwerk

Doelstellingen en acties zijn opgenomen in het meerjaren beleidsplan OGGZ+ 2008-2012 zoals in februari 2008 door de gemeenteraad vastgesteld.

Jongerenwerk

Doelstellingen en acties behoren onderdeel te zijn van het lokaal jeugdbeleidsplan. Maar omdat dat er nog niet is, zijn ze in dit meerjaren beleidsplan opgenomen.

Doelstelling: ook jongeren vormen een belangrijke doelgroep binnen het sociaal cultureel werk; diverse activiteiten zijn dan ook speciaal gericht om er voor te zorgen dat ook jongeren met vaak hun eigen cultuur zich thuis kunnen voelen in onze samenleving; daarnaast zijn diverse activiteiten met name gericht op het voorkomen dat jongeren in de problemen c.q. in de knel komen

Activiteiten:

- inzet jongerenwerkers
- organisatie activiteiten/evenementen
- bijdrage projecten (bijv. geheim van Flakkee).

Sociaal cultureel werk algemeen

Doelstelling: activiteiten gericht op het brede terrein van het sociaal cultureel werk en er op gericht dat burgers kunnen participeren in en deelnemen aan de samenleving zoals ook bedoeld in de WMO

Activiteiten

- Ondersteuning sociaal cultureel werk
Doelstelling: het bieden van deskundigheid, service en pleitbezorging ter ondersteuning van het werk van de wijk- en de dorpsgroepen respectievelijk poppodium jailhouse.
Activiteiten: t.b.v. jailhouse (vergaderen, vergunningen, administratie) en t.b.v. wijk- en dorpsgroepen (vergaderen, adviseren, detacheren personeel).
- Vrijwilligerscentrale
Activiteit: onderzoek doen naar de behoefte aan een steunpunt vrijwilligerswerk.
Opmerking
In het kader van RAS en WMO is dit nog een eilandelijk aandachtspunt. Er loopt al een project met Xsarus om een software applicatie te ontwikkelen voor vrijwilligersbeleid (digitale vrijwilligersvacaturebank). SWO is hierbij betrokken.

Politiek/bestuurlijk zal er ook nog een uitspraak moeten worden gedaan over de wenselijkheid de vrijwilligerscentrale te integreren in het zorgloket.

- Cultureel programma: coördinatie en presentatie cultuur aanbod
Doelstelling: het op toegankelijke wijze aanbieden van (professionele) kunstuitlen; door programma bijdragen aan de ontwikkeling en instandhouding van het “culturele” klimaat in de regio
Activiteiten: promotie, filmhuis, kindertheater, jazz en blues, enz..
- Educatief programma
Doelstelling: de instandhouding van een educatief programma met cursussen in de vrije-tijdssfeer; gericht op ontwikkeling van kennis en vaardigheden; niet diploma gericht.
Activiteiten: fotografie, naailes, sterren kijken, promotie.
- Organisatie evenementen
Doelstelling: het ontwikkelen van en bijdragen aan wervende initiatieven van informatieve, feestelijke, animerende en/of culturele aard.
Activiteiten: cursus- en vrijetijdsmarkt, cinekid, klein vermaak.
- Peuterspeelzaalwerk
Doelstelling: het bieden van een beschermde speel-leer-omgeving gedurende twee dagdelen per week aan kinderen van 2,5 tot 4 jaar.
Activiteiten: exploitatie van 5 peuterspeelzalen, deskundigheidsbevordering, deelname aan projecten (voorschoolse opvang), enz..
Opmerking
Thans wordt in eilandelijk verband aan een fusie van alle peuterspeelzalen op Goeree-Overflakkee (medio 2008).
- Productontwikkeling
Doelstelling: activiteiten die er op gericht zijn “bij te blijven”, nieuwe ontwikkelingen te volgen en daarop nieuwe producten te ontwikkelen; de organisatie neer zetten in de samenleving; versterking van de interne bedrijfsvoering en het innovatieve vermogen.
Activiteiten: innovatie, deskundigheidsontwikkeling, PR, bijwonen overleggen.
- Beheer gebouwen (Diekhuus en Doetinchemse straat)
Doelstelling: gebouwen dienen als huisvesting voor tal van activiteiten, maar ook als ontmoetingsplaats in het kader van de sociaal culturele functies van (wijk-)gebouwen.
Activiteiten (per gebouw nader uit te werken):
Buffet
Doelstelling: bezoekers/deelnemers tijdens de activiteiten kunnen voorzien van warme en koude consumpties.
Activiteiten: nader uit te werken in de jaarlijkse prestatieafspraken.
Exploitatie buffet Diekhuus
Doelstelling: de exploitatie van het buffet van het Diekhuus staat in de eerste plaats ten dienste van activiteiten in het Diekhuus.
Activiteit: restauratiefunctie incidentele gebruikers Diekhuus.
Beheer en verhuur Diekhuus
Doelstelling: openstelling van het Diekhuus als multifunctioneel activiteitencentrum (gedurende) en het verhuur van de accommodatie tijdens de niet voor het sociaal cultureel werk bezette dagdelen.
Activiteiten: kantoorfunctie Companen, exploiteren van het gebouw, openbaar toilet, enz..
Opmerking

Met ingang van 1 januari 2008 is de huur van het Diekhuus opgezegd. Voor het gebruik van het gebouw in het jaar 2008 zullen nog nadere afspraken moeten worden gemaakt (mede in het licht van de voorgenomen verkoop van het gebouw).

De algemene subsidieverordening (met de daarop gebaseerde beleidsregels)

De gemeente Middelharnis onderscheidt drie subsidievormen:

- **Prestatiesubsidie**
Een subsidie op grond van vooraf afgesproken producten en prestaties en tegen een vooraf overeengekomen bedrag per eenheid (het gaat hier in het algemeen om subsidies voor de wat grotere instellingen die jaarlijks meer dan euro 5.000 ontvangen).
- **Waarderingssubsidie**
Een stimuleringsbijdrage in een activiteit of activiteiten, ongeacht de feitelijke kosten van deze activiteiten (in het algemeen gaat het hier om een niet kostendekkende subsidie in het kader van het stimuleren van activiteiten door vrijwilligers).
- **Investeringsubsidie**
Een subsidie in de kosten van aankoop, stichting of verbouwing van accommodaties binnen de gemeente of voor het treffen van bijzondere voorzieningen (deze subsidies zijn incidenteel en vereisen een investeringsplan).

De beleidsregels zijn opgesteld voor 23 beleidsterreinen te weten:

1. Bureau Halt	prestatieveld 1 (veiligheid) en 2 (jeugd)
2. Veilig verkeer	prestatieveld 1 (veiligheid) en 2 (jeugd)
3. Bibliotheek	prestatieveld 1 (lokaal cultuurbeleid)
4. Muziekschool	prestatieveld 1 (lokaal cultuurbeleid)
5. Subsiëring sport	prestatieveld 1 (sportbeleid)
6. Jubilea en incidentele subsidies	prestatieveld 1 (wijk- en buurtwerk) en 4 (vrijwilligerswerk)
7. Kunst	prestatieveld 1 (lokaal cultuurbeleid)
8. Amateuristische muziek en zangbeoefening	prestatieveld 1 (lokaal cultuurbeleid en 4 (vrijwilligersbeleid)
9. Molens	prestatieveld 1 (lokaal cultuurbeleid)
10. Oudheidkunde en musea	prestatieveld 1 (lokaal cultuurbeleid)
11. Bevordering van toerisme	prestatieveld 1 (recreatiebeleid)
12. Volksfeesten	prestatieveld 1 (wijk- en buurtwerk)
13. Recreatieve voorzieningen	prestatieveld 1 (recreatiebeleid en buurtwerk)
14. Maatschappelijk werk	prestatieveld 5 (maatschappelijk verkeer)
15. Vrijwilligerswerk	prestatieveld 4 (vrijwilligers en mantelzorg) en 3 (belangenbehartiging)
16. Slachtofferhulp	prestatieveld 7 (maatschappelijke opvang)
17. Maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen	prestatieveld 7 (maatschappelijke opvang)
18. Sociaal-cultureel werk	prestatieveld 1 (wijk- en buurtwerk)
19. Wijk- en dorpsgroepen	prestatieveld 1 (wijk- en buurtwerk)
20. Vrouwenbonden	prestatieveld 4 (vrijwilligers) en 7 (vrouwenopvang)
21. Jeugd- en jongerenwerk	prestatieveld 2 (jeugd en opvoeding)
22. EHBO-afdelingen	prestatieveld 1 (gezondheidszorg)
23. Gezondheidszorg	prestatieveld 1 (gezondheidszorg)

Per beleidsterrein is aangegeven in welk prestatieveld dit beleidsterrein valt. Daarbij valt op dat verschillende beleidsterreinen vallen onder verschillende prestatievelden (en dat alleen maakt het al noodzakelijk te komen tot een actualisatie van het subsidiebeleid). Daarnaast kan worden geconstateerd dat de genoemde 23 beleidsterreinen in de Wmo opzet zijn toebedeeld aan specifieke benoemde beleidsgebieden waarvoor afzonderlijk beleid is of wordt opgesteld.

Voor al de genoemde beleidsterreinen zijn in de beleidsregels doelstellingen geformuleerd. Doelstellingen dus die het huidig sociaal cultureel beleid als onderdeel van het welzijnsbeleid dragen.

Omdat in deze nota gekozen is voor een benadering van het begrip welzijn gerelateerd aan prestatieveld 1 en dan nog beperkt tot: wijk- en buurtwerk, sociaal cultureel werk en ‘wonen-zorg-welzijn’ zijn in het navolgende alleen de doelstellingen opgenomen die hieraan direct gekoppeld kunnen worden (6, 12, 13, 18, 19). Duidelijk zal echter moeten zijn en blijven dat de doelstellingen behorend bij de overige beleidsterreinen in belangrijke mate eveneens bepalend zijn voor het niveau van welzijn (in de brede betekenis van het woord); een overzicht van deze beleidsdoelen is opgenomen als Bijlage 3.

Jubilea en incidentele subsidies (6)

Beleidsdoel: het bij bijzondere gelegenheden door het verstrekken van een financiële bijdrage tot uitdrukking brengen van de gemeentelijke waardering voor de inzet van in de gemeente werkzame instellingen en verenigingen.

Volksfeesten (12)

Beleidsdoel: het financieel ondersteunen van activiteiten voor de viering van Koninginnedag (sport en spel, optochten, parades, aubades, voorstellingen, cultuur en folklore, e.d.).

Recreatieve voorzieningen (13)

Beleidsdoel: het organiseren en ondersteunen van de organisatie van recreatieve evenementen in de gemeente Middelharnis.

Sociaal-cultureel werk (18)

Beleidsdoel: het bevorderen van het persoonlijk en maatschappelijk functioneren van burgers door het aanbieden van recreatieve en educatieve activiteiten en projecten, met bijzondere aandacht voor mensen die in een achterstandssituatie verkeren.

Wijk- en dorpsgroepen (19)

Beleidsdoel: het financieel ondersteunen van wijk- en dorpsgroepen die sociaal-culturele activiteiten en projecten organiseren voor burgers die in een bepaald gebied binnen de gemeente Middelharnis woonachtig zijn en die er op gericht zijn de gemeenschapsband te versterken.

Het zal duidelijk zijn dat de prestatieafspraken, de subsidieverordening en de daarop gebaseerde beleidsregels een heroriëntatie vragen in het licht van de vastgestelde Wmo visie en het Wmo beleid voor zover gereed en vastgesteld. Dit vraagt nog de nodige studie.

Een en ander zal gebeuren in het kader van het nog op te stellen subsidiebeleid (toezegging aan de raad), de nog op te stellen welzijnsproductencatalogus (een RAS

project) en de per 1 januari 2009 nog op te richten BOMO (eveneens een RAS project). In onderdeel 4.2 zijn voor het sociaal cultureel werk wel reeds de uitgangspunten en doelstellingen geformuleerd.

Zolang nog niet alle aspecten zijn uitgewerkt, blijven de in dit onderdeel genoemde doelstellingen een onderdeel van het bestaande welzijnsbeleid en maken als zodanig een integraal en wezenlijk onderdeel uit van het meerjaren beleidsplan welzijn 2008 – 2012 zoals uitgewerkt in het volgende onderdeel.

Ook de in de Bijlage 3 opgenomen overige beleidsdoelen verbonden aan beleidsterreinen die genoemd zijn in de 'beleidsregels' maar die niet rechtstreeks gekoppeld kunnen worden aan het begrip welzijn zoals bedoeld in dit meerjaren beleidsplan vormen een onderdeel van het staande welzijnsbeleid in de meer brede betekenis van het woord.

4. Meerjaren beleidsplan welzijn 2008 – 2012

(in belangrijke mate een nadere uitwerking van prestatieveld 1 uitgaande van par. 4.1 van de gemeentelijke nota: Wmo: een integrale (beleids)benadering)

Op grond van de in deze nota gemaakte keuzes worden de volgende aspecten gerelateerd aan het begrip ‘welzijn’:

- wijk- en buurtwerk
- sociaal cultureel werk
- wonen-zorg-welzijn.

4.1 Wijk- en buurtwerk

De gemeenteraad heeft in juni 2007 ingestemd met de start- en kadernotitie “de buurt en de kern aan zet”. In deze notitie zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd voor het buurt- en wijk gericht werken:

- vergroten van de betrokkenheid van de burgers bij hun buurt
- verbeteren van de dienstverlening aan de burger
- realiseren veiliger en leefbaarder woonomgeving.

In het raadsprogramma van de gemeente Middelharnis (2006 – 2010) is ook aandacht besteed aan het buurt- en wijkgericht werken met de doelstelling: “de contacten tussen burger en bestuur zijn in 2010 zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht verbeterd” en met het uitgangspunt dat buurt- en kerngericht werken de burgerparticipatie zal bevorderen (dorps- of wijkraden, cliëntenraden, Wmo adviesraad).

Uitgangspunten in het kader van het bevorderen van actief burgerschap zijn:

- bewoners zijn burgers met een duidelijk eigen verantwoordelijkheid voor hun wijze van leven, hun inkomen en gedrag
- bewoners zijn burgers met een al even duidelijke mede verantwoordelijkheid voor de leef- en werkomgeving (zorg, veiligheid, leefbaarheid, onderlinge verhoudingen zijn ‘opdrachten’ die voor bij de bewoners zelf leggen en feitelijk ook grotendeels door hen worden ingevuld en gereguleerd
- bewoners zijn burgers met rechten en plichten.

De beleidskaders staan derhalve vast. Het is nu zaak tot een nadere uitwerking te komen in termen van doelstellingen.

Projecten (die reeds lopen)

Projecten - naast de vele activiteiten vanuit de verschillende wijkorganisaties en de Stichting Companen - die reeds in gang zijn gezet dan wel afgerond:

- het buurtpreventieproject “Rond ’t Ruub” (gestart medio 2005); dit project heeft uiteraard een relatie met het beleidsterrein veiligheid
- het buurtpreventieproject Voorstraat Middelharnis (is op dit moment alleen nog maar een overlegvorm)
- de vorming van een rechtswinkel voor Goeree-Overflakkee (Stichting Rechtswinkel Goeree-Overflakkee) gevestigd in Oostflakkee; vanuit de RAS gelden is een startsubsidie toegekend voor dit project (2007)

opmerking: de rechtswinkel is een vrijwilligersorganisatie en toegankelijk voor alle burgers; als tegenprestatie wordt een vrijwillige bijdrage gevraagd

- in april 2008 zal een pilot starten die erop gericht is te komen tot een “consultatiebureau voor senioren” gevestigd in het wijkcentrum aan de Doetinchemse straat (financiering vindt plaats door derden) en bedoeld voor de gehele gemeente Middelharnis; als deze pilot goed verloopt en in de begroting 2009 kunnen daartoe de middelen worden gevonden, zal dit model – dat heel goed past in het Wmo model – kunnen worden ingevoerd op alle gemeenten van Goeree-Overflakkee als zijnde een belangrijke voorziening voor deze doelgroep
- het instellen van een enquête leefbaarheid (2007); de resultaten waren medio 2007 bekend en zijn meegenomen bij het opstellen van de gemeentelijke Wmo visie
- het instellen van een enquête onder de jeugd; de resultaten waren medio 2007 bekend en zijn meegenomen bij het opstellen van de gemeentelijke Wmo visie
- alle projecten die als staand beleid een relatie hebben met het beleidsterrein onderwijs (voor- en vroegschoolse educatie, buitenschoolse opvang, volwassenen educatie, schoolmaatschappelijk werk, enz.).

Daar waar projecten c.q activiteiten nog lopen, zullen die uiteraard worden voortgezet.

Dienstverlening

Voor de ambtelijke organisatie is de volgende doelstelling geformuleerd: “een klantgerichte bestuurlijke en ambtelijke organisatie, die weet waarvoor zij werkzaam is, met oog voor bestuurlijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de maatschappij in zijn algemeenheid en de gemeenschap van Middelharnis in het bijzonder”.

Deze doelstelling krijgt invulling in de volgende (doorlopende) acties:

- een geïntegreerde klantenbalie waar de burger terecht kan met al zijn vragen aan de overheid; dus naast een balie voor de gewone dienstverlening (paspoorten, rijbewijzen, aangiften van huwelijk en geboorte, enz..) ook een zorgloket; dit betekent een professionele frontoffice met openstelling in de avonduren (reeds gerealiseerd) en backoffice met een geïntegreerde wijze van werken; daar waar in wijken in het kader van bijv. de vestiging van een wijkzorgloket of een gezondheidsloket zal er naar gestreefd worden aan zo’n loket een gemeentelijk informatiepunt te knopen (een informatiepunt dat een on-line verbinding heeft met de klantenbalie op het gemeentehuis)
- de gemeente treedt op als initiatiefnemer voor wat betreft de voorbereiding, organisatie en nazorg van buurtbijeenkomsten; met de buurtbewoners moeten duidelijke afspraken worden gemaakt welke vraagstukken wel dan wel niet aangepakt en uitgevoerd kunnen worden
- inwoners hebben nu al de mogelijkheid voor kleine beheersmatige kwesties (bijv. een loszittende stoeptegel) direct – dan wel straks via de buurtcoördinator – contact op te nemen met de afdeling Grondgebied; in deze planperiode zal tevens geregeld worden dat klachten ook gemeld kunnen worden bij de gemeentelijke balie (ook telefonisch)
- het centraal stellen van de burger vraagt om een vraaggerichte organisatie van gemeente en partners; participatie en communicatie zijn daarbij de belangrijkste doelstellingen
voor het communicatiebeleid wordt verwezen naar de in voorbereiding zijnde nota “communicatie beleid”
in het kader van het bevorderen van de participatie zal gewerkt worden met de zgn participatieladder zoals uiteengezet in de nota “de buurt en de kern aan zet”.

Digitale dienstverlening

In 2003 formuleerde het kabinet de volgende doelstellingen: “De kwaliteit van de publieke dienstverlening moet en kan beter. Door ruimere openingstijden, door klantgericht werken, door bundeling van producten en diensten in een (virtueel) loket. Meer en beter gebruik van ICT vormt het belangrijkste instrument om dit te bereiken”. De doelstelling van het kabinet voor 2007 was: 65% van alle publieke dienstverlening kan elektronisch afgehandeld worden. In 2006 werd deze doelstelling landelijk voor 56,9% gerealiseerd.

Voor Middelharnis kunnen nu de volgende doelstellingen worden geformuleerd:

- de gemeente levert maatwerk in de dienstverlening; de ambtelijke organisatie werkt daartoe samen met de burgers; bewoners en bedrijven maken zelf uit hoe ze gebruik willen maken van de service en dienstverlening (fysiek, telefonisch, schriftelijk, via internet); deze doelstelling is per ultimo 2010 gerealiseerd
- klanten van de overheid leveren maar één keer gegevens aan (dit pas goed in het streven naar administratieve lastenverlichting); gegevens moeten digitaal beschikbaar zijn onder andere door middel van een goed werkend bestuurlijk informatie systeem; deze doelstelling is per ultimo 2011 gerealiseerd
- per ultimo 2010 kan 80% van de producten (waarvan het technische en juridisch mogelijk is) via het digitale loket worden geleverd en per ultimo 2012 is dat 90%
- per ultimo 2010 wordt het internet ingezet voor direct contact met de burger (chatsessies)
- te beginnen in 2010 wordt er jaarlijks onder de burgers onderzoek gedaan naar de mate van tevredenheid ter zake van de gemeentelijke dienstverlening; in 2010 moet het cijfer tenminste een 8,0 zijn.

Wijk- en buurtgericht werken

In de eerste proeve “Het toekomstbeeld Middelharnis 2005 – 2020 is het volgende streefbeeld te lezen: “...Het als groot gevoelde nadeel van de vergrote afstand tussen burger en bestuurder is op creatieve wijze weggenomen. Onder meer door de mensen in wijken en kernen meer zeggenschap te geven over hun eigen, directe leefomgeving. Het zo vanuit de wijken en kernen bouwen aan die ene gemeente is dan en uitdaging en geen farce.”.

Deze uitdaging geeft de volgende doelstellingen:

- De buurtwethouder
In 2010 is aan elke buurt of kern een wethouder (de zgn buurtwethouder) toegewezen die naast zijn/haar verantwoordelijkheden voortvloeiende uit de portefeuille hem/haar toebehorend bestuurlijk verantwoordelijk is voor de buurt of de kern; de wethouder wordt daarbij ondersteund door de buurtcoördinator.
- De buurtcoördinator
De gemeenteraad heeft in de begroting 2009 ruimte gecreëerd voor het aantrekken van 0,5 fte buurtcoördinator.
Eén van de meest wezenlijke taken voor deze buurtcoördinator zal zijn op wijkniveau te komen tot krachtige coalities tussen de gemeente, welzijnsorganisaties, natuur- en milieuorganisaties en andere partners als politie, scholen en woningbouwcorporaties teneinde te komen tot een duurzame ontwikkeling op wijkniveau. Gestart zal worden vanuit al bestaande samenwerkingsverbanden.
Aan het einde van de planperiode zijn in alle wijken dergelijke samenwerkingsverbanden gecreëerd.
De buurtcoördinator is ook belast met het opstellen van de zgn. buurtagenda.
De buurtcoördinator beschikt over een zgn “smeeroliebudget” en is voor dat budget budgethouder. Dit budget is bedoeld voor het kunnen bekostigen van eenvoudige

acties die wel snelheid vragen. Daarnaast heeft de buurtcoördinator de beschikking over een klein budget voor het organiseren van de buurtavonden. Voor het einde van deze planperiode is hiervoor een regeling opgesteld.

- De buurtagenda.
Het opstellen van een buurtagenda leidt tot betere afstemming van het gemeentelijk beleid tussen de partners; daarnaast wordt met de opstelling van de buurtagenda de externe oriëntatie van de gemeentelijke afdelingen en samenwerkende partners versterkt. De buurtagenda is als het ware een prestatiecontract tussen de buurt en de professionals. Het zal duidelijk zijn dat de buurtcoördinator een belangrijke rol zal (moeten) spelen bij het opstellen van de buurtagenda.
- De buurtbijeenkomsten
De gemeente treedt op als initiatiefnemer voor wat betreft de voorbereiding, de organisatie en de nazorg van buurtbijeenkomsten (maar de burgers blijven zelf verantwoordelijkheid voor de eigen buurtbijeenkomsten). Dit is een permanente doelstelling.
Op buurtbijeenkomsten c.q. buurtavonden moet het gesprek met de burger centraal staan; gesprekken die moeten leiden tot een buurt- of kerngerichte aanpak van de in de buurt aanwezige problematiek (aanpak, termijnen, terugkoppeling, enz.).
De gemeente verleent vergunning voor het houden van zgn. straat bbq's.
- Wijkgebouw
In iedere wijk is een wijkgebouw aanwezig bestemd voor alle activiteiten die in de wijk plaats vinden. Zie in dit verband de doelstellingen en uitgangspunten zoals opgenomen in de nota "accomodatiebeleid" zoals in april 2008 vastgesteld door de raad.
- Milieu
Van groot belang is een schone/reine woonomgeving.
Aan de raad is reeds toegezegd dat er een afzonderlijke nota "hondenpoepbeleid" zal worden opgesteld.
Het streven blijft er op gericht met bijv. de basisscholen afspraken te maken over het opruimen van zwerfafval in buurten en wijken. Met name in het kader van de bevordering van het deelnemen aan het zgn "eco school" project zal hieraan aandacht worden besteed.
Zie voor het aspect van duurzaamheid onderdeel 3.3 hierna.
- Overlast
Hiervoor wordt verwezen naar de in ontwerp zijnde nota "integraal veiligheidsbeleid". Een veilige en beschermde woonomgeving is een absolute voorwaarde als het gaat om het welzijn van de burger.
- Speelvoorzieningen
Hiervoor wordt verwezen naar de reeds aan de raad toegezegde nota "speelvoorzieningen".
- Monitor leefbaarheid
Staan beleid is de afspraak dat het ene jaar de leefbaarheid via een monitor zal worden gevolgd en het andere jaar het thema veiligheid. Het laatste leefbaarheid onderzoek dateert van 2007.

Kleine kernenbeleid

Het zou ideaal zijn als er voor ieder wijk een wijkontwikkelingsprogramma zou kunnen worden opgesteld. In zo'n programma wordt beschreven hoe een wijk er uit ziet en waar aan gewerkt zou moeten worden.

Elementen van zo'n programma:

- een ruimtelijk-functionele analyse

- een fysiek-technische analyse
- een sociaal-maatschappelijke analyse
- een financieel-economische analyse
- een sterkte-zwakke analyse
- de mate van participatie
- ontwikkelingen die zich voordoen.

Het zal niet lukken (capaciteit, enz.) in deze planperiode tot dit soort ontwikkelingsprogramma's te komen. Wel zal het hierna nader te duiden project: kleine kernen beleid Nieuwe Tonge wellicht de nodige kennis en ervaring opleveren om in de komende jaren wel de stap naar een wijkontwikkelingsprogramma te kunnen gaan zetten.

Project Nieuwe Tonge

De Zuid-Hollandse Vereniging voor Kleine Kernen (ZHVKK) biedt gemeenten – met subsidie van de provincie – de mogelijkheid hen te helpen voor de kleine kernen in die gemeente te komen tot een plan gericht op de versterking van de leefbaarheid van die kleine kern. De gemeente Middelharnis heeft van dit aanbod gebruik gemaakt voor de wijk Nieuwe Tonge. De ZHVKK trekt dit project, al zal de gemeente wel ambtelijke ondersteuning (een taak voor de buurtcoördinator) moeten verlenen.

Het doel is te komen tot een soort dorpsorganisatie (dorpsbelangenvereniging) als schakel tussen de burgers en de gemeente en die tot taak heeft het opstellen van een plan waarin aandacht zal moeten worden besteed aan de sociaal culturele voorzieningen, de economische aspecten, de ruimtelijke inrichting en de bestuurlijk politieke aspecten.

In januari heeft een eerste gesprek plaatsgevonden. Thans wordt gewerkt aan de bemensing van dit project, de voorbereidingen te komen tot een start en de voorlichting die daarmee gemoeid is (informerende raad, informeren bewoners, enz.).

De gemeente zal dit project van harte ondersteunen en gebruiken als een mogelijkheid die wellicht ook toepasbaar kan zijn voor de andere wijken van onze gemeente.

Wijk- en buurtwerk

Het staand beleid (in termen van doelstellingen) zoals opgenomen in onderdeel 3 van deze nota maakt een integraal onderdeel uit van dit meerjaren beleidsplan.

4.2 Sociaal cultureel werk

Het sociaal cultureel werk is een belangrijke ondersteuning van de leefbaarheid van een buurt of een kern en draagt bij aan het bevorderen van de zelfredzaamheid en de participatie van de burger. Het sociaal cultureel werk wordt in het algemeen geleverd door een zgn. welzijnsorganisatie (zoals bijv. de Stichting Companen). Er wordt in dit kader dan ook wel gesproken over het leveren van welzijnsproducten waarover ieder jaar met de Stichting Companen afspraken worden gemaakt. Afspraken die zijn vastgelegd in een zgn. prestatie overeenkomst.

Met de Stichting Companen vinden thans besprekingen plaats over het bestaande en het gewenste productenpakket welzijn passend binnen de Wmo. Dit productenpakket zal het uitgangspunt vormen voor de contractbesprekingen voor het jaar 2008 en voor de prestaties die aan de verschillende producten zullen worden verbonden. In dat kader zullen tevens nadere gesprekken plaatsvinden over de kostprijsberekening van de Stichting Companen. En dat alles uiteraard in het licht van het rapport van de Rekenkamercommissie ter zake. Naar verwachting zullen de besprekingen over de begroting 2008 uiterlijk per ultimo van het eerste kwartaal zijn afgerond.

Voor het jaar 2009 zal het uitgangspunt zijn de door de gemeenten gezamenlijk ontwikkelde producten catalogus en de afspraken die worden gemaakt ten aanzien van de per 1 januari 2009 te starten Bomo (brede organisatie maatschappelijke ondersteuning) en dat alles uiteraard binnen het door de gemeenteraad vastgestelde beleid en het toegekende budget.

Het staand beleid (in termen van doelstellingen) zoals opgenomen in onderdeel 3 van deze nota maakt een integraal onderdeel uit van dit meerjaren beleidsplan.

Subsidiebeleid

Tal van organisaties (kerken, scholen, verenigingen, enz.) organiseren activiteiten met een sociaal cultureel karakter en die een bijdrage leveren aan een goed en gezond functionerende samenleving (in de wijken en buurten) en die dus ook een bijdrage leveren aan het welzijn van de burgers. Voor deze activiteiten kan een beroep worden gedaan op een gemeentelijke subsidie. De beleidsregels daarvoor zijn vastgelegd in een gemeentelijke subsidieverordening en in gemeentelijke beleidsregels. Het huidige beleid vraagt een herijking en herziening teneinde “Wmo-proof” te worden; hetgeen betekent: in welke mate draagt het subsidiebeleid bij aan het realiseren van de Wmo opgave: zelfredzaamheid, participatie en leefbaarheid. In welke mate dus draagt het subsidiebeleid aan de realisatie van de gemeentelijke beleidsdoelstellingen die weer gebaseerd zijn op de gemeentelijke Wmo visie. In het kader van de begrotingsbehandeling 2008 is aan de gemeenteraad toegezegd in het jaar 2008 te komen met een voorstel voor een nieuwe algemene subsidieverordening.

Uitgangspunten voor dit (nieuwe) subsidiebeleid gericht op het sociaal-cultureel werk zijn het bevorderen/versterken van:

- de leefbaarheid
- de deelname aan de samenleving (participatie)
- de (mate van) zelfredzaamheid en dat in de domeinen:
 - onderwijs, vorming en educatie (school)
 - opvoeding (thuis)
 - ontspanning (vrije tijd)
 - arbeid en inkomen (werk)
 - gezondheid.

In het kader van dit meerjaren beleidsplan gaat het met name om de domeinen:

- onderwijs, vorming en scholing
- ontspanning (vrije tijd).

De overige domeinen komen aan de orde bij andere prestatievelden:

- opvoeding en opvoedingsondersteuning (prestatieveld 2: jeugdbeleid)
- arbeid en inkomen (prestatieveld 5: beleid arbeidsparticipatie)
- gezondheid (prestatieveld 1: gezondheidszorgbeleid).

Het subsidiebeleid in het kader van het sociaal-cultureel werk moet zich derhalve richten op en ondersteunend zijn aan en een bijdrage leveren aan:

- het bevorderen van de leefbaarheid, de sociale cohesie, de mogelijkheid elkaar te ontmoeten (veiligheid, milieu, wijk- en buurtwerk)
- het met anderen zich kunnen ontwikkelen op sociaal, cultureel en sportief terrein
- het met anderen kunnen deelnemen aan activiteiten gericht op ontspanning (recreatie, vrije tijd).

Het moet dus altijd gaan om activiteiten die gezamenlijk worden ondernomen zodat daarmee ook de sociale samenhang, de sociale cohesie wordt versterkt.

Visie (ontleend aan de gemeentelijke Wmo visie)

Gestreefd wordt naar een gemeente Middelharnis waar het goed wonen, werken en verblijven is. We streven naar een evenwichtige samenhang in de wijken en in de buurten tussen de voorzieningen wonen, zorg en welzijn. De integratie van wonen, zorg en welzijn is één van de belangrijkste pijlers van ons beleid op maatschappelijke ondersteuning. We beschouwen hierin zelfredzaamheid, participatie en leefbaarheid als kernthema's. De gemeente zal de dialoog aangaan met burgers, de civil society, professionele organisaties en ook intern over de kwaliteit van onze samenleving in termen van zelfredzaamheid, participatie en leefbaarheid.

Beleid (vorm geven aan de visie)

Met name de volgende beleidsnota's geven de kaders en vaak ook de activiteiten voor (de subsidiëring van) het sociaal-cultureel werk (zie ook het overzicht in Bijlage 4):

- de nota accommodatiebeleid
- de nota: de wijk en buurt aan zet
- de nota: visie en meerjaren beleidsplan welzijn 2008-2012
- de nota: hondenpoepbeleid (nog te ontwikkelen)
- de nota: naar een integraal veiligheidsbeleid (in concept gereed)
- de eilandelijke cultuurvisie (nog te ontwikkelen)
- beleid speelvoorzieningen (in voorbereiding)
- de nota buitenschoolse opvang

Doelstellingen (uitgangspunten voor het subsidiebeleid)

Visie en beleid leiden tot de volgende doelstellingen voor het sociaal cultureel werk gericht op de maatschappelijke effecten: leefbaarheid, ontwikkeling en ontspanning.

Ontmoeten (leefbaarheid, veiligheid, milieu, wijk- en buurtwerk)

- de gemeente draagt zorg voor een veilige en schone leefomgeving in de buurten en de kernen als wezenlijke elementen die de sociale cohesie bevorderen
- met de scholen en de wijk-/buurtverenigingen worden afspraken gemaakt over het (opruimen van het) zogenaamde zwerfvuil in de woonomgeving
- de gemeente handhaaft het beleid en de voorschriften ter zake van het uitlaten van honden in het publieke domein
- de gemeente draagt zorg voor verkeersveilige straten en oversteekmogelijkheden en ondersteunt activiteiten die een veilige deelname door de inwoners aan het verkeer bevorderen
- de gemeente scheidt de randvoorwaarden voor een voorziening (wijkgebouw) in iedere wijk waar mensen – in iedere levensfase – elkaar kunnen ontmoeten; het wijkgebouw staat open voor een ieder en is beschikbaar voor alle in die wijk te organiseren activiteiten
- de gemeente scheidt de randvoorwaarden voor voorzieningen die gericht zijn op activiteiten als: peuterspeelzaalwerk en buitenschoolse opvang
- de gemeente bevordert en stimuleert (sociaal-culturele) activiteiten die erop gericht zijn dat burgers en in het bijzonder de ouderen zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving

- de gemeente geeft voorlichting aan en communiceert met de burgers over (met name de nadelen van) het gebruik van genotmiddelen
- de gemeente ondersteunt bindmiddelen die in de samenleving een dragend beginsel zijn (cultuur, levens- en wereldbeschouwing, normen en waarden, zaken waar je met elkaar trots op kunt zijn, enz.)
- de gemeente bevordert en ondersteunt de vorming dan wel versterking van sociale netwerken en samenwerkingsverbanden op wijk- en buurtniveau en faciliteert wijk- en buurtinitiatieven (straat- BBQ, enz.)
- de gemeente ondersteunt burgers die actief zijn in het sociaal-cultureel werk op wijk- en buurtniveau; de gemeente bevordert actief burgerschap
- de gemeente stimuleert en ondersteunt initiatieven die in het kader van woning- dan wel wijkaanpassing gericht zijn op duurzaamheid
- daar waar mogelijk bevordert de gemeente een evenwichtige samenstelling van de bevolking in de wijken en buurten
- de gemeente biedt mogelijkheden waardering tot uitdrukking te brengen voor burgers dan wel instellingen die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de samenleving
- de gemeente stelt periodiek een monitor in onder de burgers naar de beleving van de leefbaarheid
- de gemeente bevordert en ondersteunt voorzieningen die met name ook gericht zijn op preventie (centrum jeugd en gezin, consultatiebureau zuigelingen, consultatiebureau senioren, schoolmaatschappelijk werk, enz.)
- de gemeente beschikt over een geïntegreerde klantenbalie (met daar waar mogelijk in de wijken een wijk informatiepunt) waar burgers terecht kunnen met al hun vragen
- de gemeente treedt op als initiatiefnemer voor wat betreft de voorbereiding, organisatie en nazorg van buurtbijeenkomsten; de agenda zal door de bewoners moeten worden opgesteld; er worden duidelijke afspraken gemaakt over zaken die wel en die niet (kunnen) worden opgepakt; op deze wijze krijgen burgers in de eigen wijk meer zeggenschap over de eigen leefomgeving; wijkorganisaties en wijkverenigingen krijgen de mogelijkheden voor een eigen budget gericht op het sociaal cultureel werk in die wijk ('smeerolie')
- de gemeente bevordert en ondersteunt activiteiten die gericht zijn op het versterken van de leefbaarheid in de kleine kernen

Ontwikkelen (sociaal, cultureel, sportief)

- de gemeente stelt alle burgers (met name de jongeren en de ouderen) in staat door middel van het lenen van boeken en andere informatiedragers bij de gemeentelijke bibliotheekvoorziening kennis te verwerven, zich te ontwikkelen en ontspanning te bieden; de gemeentelijke bibliotheek is een ontmoetingsplaats waar burgers kunnen lezen en zich kunnen laten informeren
- de gemeente ondersteunt projecten gericht op voor- en vroegschoolse educatie, volwassenen educatie en inburgering
- de gemeente ondersteunt en bevordert de mogelijkheden voor de burgers zich te ontwikkelen dan wel kennis en vaardigheden te verkrijgen door middel van (bij voorkeur groepsgewijze) scholing en vorming op het gebied van cultuur en muziek en door middel van deelname aan uiteenlopende vormen van amateurkunst op de gebieden: muziek, zang, dans, theater, fotografie, enz.; bijzondere aandacht daarbij krijgen achterstandsgroepen en kwetsbare groepen
- de gemeente bevordert de deelname van burgers aan culturele uitingen, ondersteunt vernieuwende initiatieven op het terrein van cultuur, versterkt het draagvlak voor

streekgebonden cultuur en erfgoed in de regio en schept voorwaarden voor de productie en spreiding van hedendaagse kunst (kunstuitleen)

- de gemeente stelt een culturele jaarkalender vast die tijdig aan de burgers bekend wordt gemaakt
- de gemeente biedt mogelijkheden tot en bevordert deelname aan actieve sportuitoefening op amateur niveau; de gemeente ondersteunt belangenbehartiging daar waar het gaat om het versterken van de professionaliteit van sportverenigingen en daar waar het gaat om het overleg tussen de gemeente en de sportorganisaties (sportraad)

Ontspannen (recreatie, sport, cultuur, vrije tijd, wijk- en buurtwerk)

- de gemeente ondersteunt toeristisch-recreatieve voorzieningen en activiteiten die een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van buurten en kernen en mogelijkheden bieden voor ontspanning
- de gemeente ondersteunt activiteiten gericht op de organisatie van ‘evenementen’ (koninginnedag, volksfeesten, bijzondere vieringen, havendag, bijzondere markten)
- in alle buurten en kernen zijn voor de kinderen speelvoorzieningen aanwezig
- de gemeente ondersteunt en bevordert projecten dan wel (vrijwilligers)organisaties gericht op jeugdigen, jongeren, gezinnen, ouderen en kwetsbare groepen
- de gemeente ondersteunt het werk van wijk- en dorpsgroepen die sociaal-culturele activiteiten organiseren voor burgers woonachtig in de betreffende wijk en die er op gericht zijn de gemeenschapsband te versterken
- de gemeente ondersteunt activiteiten die er op gericht zijn isolement dan wel eenzaamheid bij ouderen te voorkomen/bestrijden en activiteiten die er toe bijdragen dat ouderen via ontspanning, ontplooiing en ontwikkeling van spelvaardigheden zo lang mogelijk zelfstandig kunnen participeren in de samenleving

In de jaarbegroting vragen deze beleidsdoelstelling nadere uitwerking in activiteiten. De vraag of en zo ja in welke mate de gemeente een financiële bijdrage zal verstrekken voor deze activiteiten zal moeten worden beantwoord in een nieuwe Algemene Subsidieverordening (en dus in een nieuw subsidiebeleid).

Bij het bepalen van de (hoogte van de) subsidie zal rekening moeten worden gehouden met de (financiële) mogelijkheden die mensen en organisaties hebben om activiteiten geheel of ten dele zelf te bekostigen.

Ontwikkelingen

Bij dit alles moet rekening worden gehouden met een tweetal ontwikkelingen:

- De vorming van een Brede Organisatie Maatschappelijke Ondersteuning per 1 januari 2009. Graag wordt verwezen naar het betreffende rapport vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraad in februari 2008.
- De totstandkoming van een (eilandelijke) productencatalogus
Het opstellen van een productencatalogus is ook een doelstelling vanuit de RAS (trekker van dit project is de gemeente Oostflakkee).
Voor Middelharnis is het van belang te beschikken over een simpel en transparant productenpakket dat beschikbaar is voor het sociaal cultureel in de wijken en de dorpen en dat aansluit op de vraag vanuit die wijken en dorpen en op grond waarvan het vrij eenvoudig is te komen tot prestatie afspraken (gebaseerd op de vraag van de burger). Een productenpakket/catalogus in deze vorm kan dan worden ingezet als interventiemiddel bij vraagstukken op het gebied van zelfredzaamheid, maatschappelijke participatie en leefbaarheid van de woonomgeving.

- Het ouderenbeleid is sterk in beweging gekomen met name omdat de doelgroep aan het veranderen is. Er komen steeds meer ouderen met goede pensioenvoorzieningen die veel langer actief deelnemen aan de samenleving. Dat gaat gevolgen hebben voor het meer traditionele welzijnswerk gericht op ouderen (het sociaal cultureel werk), de woningbehoeften van ouderen, de zorgbehoeften van ouderen, de participatie van ouderen, enz.. Ouderen als doelgroep vallen vrijwel onder alle prestatievelden van de Wmo. Het lijkt zinvol als alle prestatievelden beleidsmatig zijn uitgewerkt, alle aspecten van het ouderenbeleid bij elkaar te voegen en in onderlinge samenhang te presenteren (zoals bijv. nu wel gebeurt t.a.v. het jeugd- en jongerenwerk).

4.3 Wonen-zorg-welzijn

De Wmo is er op gericht meer samenhang te brengen in de voorzieningen rond wonen, zorg en welzijn. De integratie van wonen, zorg en welzijn is een RAS project (dat in beginsel getrokken wordt door de gemeente Oostflakkee).

Woonvisie

Om een goed leefklimaat met een sterke sociaal maatschappelijke infrastructuur voor de gehele bevolking te waarborgen, zou Goeree-Overflakkee zich moeten transformeren tot een levensloopbestendige regio. Een levensloopbestendige regio maakt het mogelijk om zolang dat verantwoord is, zelfstandig te kunnen blijven wonen op een hoog kwaliteitsniveau.

Hiervoor moet voldoende aanbod zijn van levensloopbestendige en andere voor senioren en mensen met een beperking geschikte woningen en woonvormen in combinatie met voorzieningen en dienstverlening op het terrein van zorg en welzijn. De keuzevrijheid van de senioren en mensen met een beperking staat hierbij centraal.

Dit beginsel is uitgewerkt in een eilandelijke nota "Pact van Goeree-Overflakkee" (afspraken wonen, welzijn en zorg in de regio Goeree-Overflakkee) van juni 2007. Dit pact is op 7 juni 2007 door diverse partijen waaronder de vier gemeenten van Goeree-Overflakkee ondertekend.

Vorbereidende werkzaamheden zijn verricht door gemeentelijke werkgroepen. Zo heeft de werkgroep Middelharnis onder de paraplu van het Rezo (regionaal zorgoverleg) in april 2007 haar eindrapport uitgebracht (onder de titel Wonen Zorg en Welzijn in Middelharnis).

Deze werkgroep had de opdracht zodanige voorstellen te ontwikkelen dat:

- iedere woonkern beschikt over een kleinschalig aanbod van gevarieerde en geïntegreerde voorzieningen op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen en gehandicapten
- de gemeente beschikt over een grootschaliger aanbod van voorzieningen
- de gemeente beschikt over één loket met aanspreekpunten in iedere kern voor alle producten op de terreinen van wonen, zorg en welzijn.

In het kader van het besluit te komen tot een eilandelijke ruimtelijke structuurvisie (in 2009) is het noodzakelijk inzicht te hebben in de woningbehoefte binnen onze gemeente. Daartoe zal er in 2008 een woningbehoefte onderzoek plaatsvinden. De resultaten van dit onderzoek gekoppeld aan de hiervoor genoemde rapporten zal moeten leiden tot een woonvisie gemeente Middelharnis. Een woonvisie die haar uitwerking zal en moet krijgen in de ruimtelijke structuurvisie.

Kwetsbare groepen

Vanuit het raadsprogramma en het collegeakkoord en vanuit de wensen die regelmatig tijdens raadsvergadering naar voren komen, kan worden afgeleid dat een beleid gericht op wonen, zorg en welzijn aandacht zal dienen te hebben voor bijzondere doelgroepen die aangewezen zijn op: starterswoningen, seniorenwoningen, levensloopbestendige woningen, woningen c.q. ruimte voor crisisopvang (verslavingszorg, huiselijk geweld) en woningen c.q. ruimte voor begeleid wonen (met name ook voor jongeren).

In dit verband moge worden verwezen naar de doelstellingen die ter zake zijn opgenomen in het door de raad in februari vastgestelde “visie en meerjaren beleidsplan OGGZ+ 2008-2012”. Aan het Rezo (regionaal zorgoverleg) zal worden gevraagd (maart 2008) een bijdrage te leveren aan dit thema c.q. uitwerking van enkele specifieke doelstellingen.

Huisvesting asielzoekers

Een ambtelijke werkgroep van de gemeente Middelharnis is bezig met een onderzoek naar de vraag wat de consequenties zijn met name op het terrein van de huisvesting van de taakstelling voor de komende jaren op het gebied van de huisvesting. Het streven is erop gericht in het jaar 2008 met resultaten te komen. In het kader van de bevolkingsamenstelling in de verschillende wijken en buurten is dit een wezenlijk thema als het gaat om wijk- en buurtgericht werken.

Initiatief project wonen-zorg-welzijn

In mei 2006 is door diverse partijen (waaronder de gemeente Middelharnis) een intentieverklaring samenwerkingsinitiatief in Stad aan 't Haringvliet ondertekend om in Stad aan 't Haringvliet en Nieuwe-Tonge in gezamenlijkheid te komen tot zorg- en dienstverlening, woon- en dagbestedingsvoorzieningen en het aanbieden van welzijnsactiviteiten.

Duurzame ontwikkeling

Als het gaat om duurzame ontwikkeling in het kader van wijk- en buurtgericht werken zou bij het bouwen dan wel aanpassen van woningen uitgegaan moeten worden van het navolgende afwegingskader.

	Samenleving (people)	Economie (profit, prosperity)	Ecologie (planet)
Hier en nu	Er wordt rekening gehouden met wensen van mensen: wonen in een veilige wijk met groen en speelvoorzieningen Bewoners kunnen meepraten over aanpassingen van de wijk	Huizen met betaalbare huren Bij herstructureringsplannen rekening houden met ruimte voor midden- en kleinbedrijf	Er wordt rekening gehouden met water, bodem en lucht in d wijk, tijdens de bouw en bij het gebruik van de huizen Groen wordt gespaard. Oppervlakte water en bodem worden niet verontreinigd
Later	Bij herstructurering rekening houden met toekomstige bewoners	De wijk economie wordt blijvend ondersteund door de gemeente	Nieuwe woningen worden energiezuinig gebouwd. Oude woningen worden

	Nieuwe woningen zijn levensloopbestendig	De bouw van woningen is waar mogelijk multifunctioneel	hierop aangepast Bewoners ontvangen subsidie voor het gebruik van zonnepanelen
Daar (elders)	Bij herstructurering rekening houden met bewoners in een aanpalende wijk (vervoer, voorzieningen) Er worden geen materialen gebruikt waar kinderarbeid mee is gemoeid	In gebruik van materialen wordt gezocht naar leveranciers die positief bijdragen aan de economie in hun vestigingsland De wijk is geen obstakel voor vervoer van en naar andere plekken binnen de gemeente of het eiland	Bij herstructurering gebruik maken van weinig belastende materialen (FSC goedgekeurd hout, enz.)

Daar waar mogelijk en door de gemeente daadwerkelijk beïnvloedbaar, zal de gemeente zich bij haar woning(bouw)- en herstructureringsbeleid laten leiden door dit afwegingskader gericht op een duurzame ontwikkeling van de wijk alsmede het binnen het verband van het ISGO ondertekende convenant inzake Dubo (duurzaam bouwen).

Bijlage 1: voorbeelden van Wmo indelingen

Voorbeeld 1

• wijk- en buurtbeleid	prestatieveld 1
• jeugdbeleid	prestatieveld 2
• beleid voor kwetsbare burgers	prestatieveld 3, 4, 5, 6
• beleid maatschappelijke opvang	prestatieveld 7, 8, 9

Voorbeeld 2

• meedoen (leefbaarheid en sociale samenhang)	prestatieveld 1,2, 6
• kwetsbaarheid en redzaamheid	prestatieveld 3, 4, 5, 7, 8, 9
• opvoeden en opgroeien	prestatieveld 2

Voorbeeld 3

• bevorderen van leefbaarheid	prestatieveld 1
• bevorderen van participatie en samenhang	prestatieveld 1, 4, 5
• bevorderen van gezondheid	prestatieveld 2, 8, 9
• bieden van diensten en voorzieningen	prestatieveld 3, 4, 6
• regisseren van preventief jeugdbeleid	prestatieveld 2
• bieden van vrouwenopvang, bestrijden huiselijk geweld	prestatieveld 7

Voorbeeld 4

- samenleven
- verbinden
- ondersteunen
- uitvoeren

En bij ieder van deze thema's de volgende aspecten: wonen, ontmoeten, meedoen, opgroeien, rondkomen, informeren en zorgen.

In de visienota Wmo van de gemeenten Dirksland, Goedereede en Oostflakkee worden naast de beleidsterreinen van de Wmo (zorg en maatschappelijke ondersteuning) de volgende beleidsterreinen genoemd waarmee vanuit de Wmo een dwarsverband kan worden gelegd:

• werk en inkomen	prestatieveld 1,3, 5, 6, 7, 8, 9
• sport	prestatieveld 1, 5, 6
• schuldhulpverlening	prestatieveld 2, 3, 5, 9
• volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	prestatieveld 1, 6
• veiligheid	prestatieveld 1, 7, 8, 9
• onderwijs	prestatieveld 2
• gezondheid	prestatieveld 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
• integratie (wet inburgering)	prestatieveld 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
• nieuwe wet sociale werkvoorziening	prestatieveld 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9

Bijlage 2: achtergronden begrip welzijn

Concept beleidskader welzijn gemeente Middelharnis (2004)

Dit concept is wel besproken in de raadscommissie maar is in afwachting van de Wmo nooit een formeel vastgesteld beleidskader geworden. Aan deze concept nota is het volgende ontleend.

De gemeente heeft een belangrijke taak op welzijnsgebied. Door eigen inspanningen en door het beschikbaar stellen van financiële middelen aan instellingen en verenigingen bevordert zij het welzijn van haar inwoners. Om aan dit beleid uitvoering te geven concentreert de gemeente zich op het bevorderen van maatschappelijke participatie en cohesie, handhaaft zij de aandacht voor kwetsbare groepen zoals gehandicapten en vergroot zij de aandacht voor jongeren en ouderen.

Uitgangspunten van het welzijnsbeleid:

- integraal (het gaat om meerdere beleidsterreinen)
- samenhangend (het gaat om een samenhangend welzijnsbeleid)
- interactief (het gaat om een voortdurend overleg met burgers en partners)
- flexibel (het gaat om een flexibel gemeentelijk beleid).

De nota wijk- en buurtgericht werken van de gemeente Middelharnis

In deze in 2007 door de gemeenteraad vastgestelde nota is onder meer opgenomen dat de gemeente op veel manieren de sociale samenhang (en daarmee het welzijn) kan bevorderen. Zorgen voor aantrekkelijke plekken waar burgers elkaar kunnen ontmoeten. Een wijkcentrum waar verschillende zorg- en welzijnsfuncties worden gecombineerd, maakt het mogelijk dat verschillende groepen elkaar regelmatig tegenkomen. Ook sport kan een belangrijke rol spelen. Belangrijk uitgangspunt bij dit beleidsterrein is dat het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid niet alleen ontstaat door de inzet van door de gemeente gefinancierde professionele organisaties; ook en veelal in eerste instantie gaat het om de inzet van de naaste omgeving: familie, burens, vrienden, vrijwilligers, enz..

De wmo beleidsvisie van de gemeenten Dirksland, Goedereede en Oostflakkee (december 2007)

Het prestatieveld 1 (het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten) is ruim en breed geformuleerd. Leefbaarheid laat zich definiëren als: het wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten.

Beleidssterreinen die hierbij worden genoemd: subsidiebeleid, wijk- en buurtgericht werken, lokaal welzijnsbeleid, sportbeleid, accommodatiebeleid, cultuurbeleid.

Het begrip welzijn(sbeleid) wordt verder niet uitgewerkt.

De integrale Wmo beleidsnota van de gemeente Middelharnis (september 2007)

In deze beleidsnota wordt in onderdeel 3 een conceptueel model geschetst van het brede terrein van leefbaarheid (met welbevinden als een wezenlijk element hiervan) en sociale samenhang waarin je te maken hebt met de volgende krachtvelden:

- burgers in hun verschillende levensfasen actief in de te onderscheiden domeinen van het leven (thuis, school, werk, vrije tijd) en te onderscheiden naar diverse doelgroepen (jongeren, ouderen, gezinnen, vrijwilligers, mantelzorgers, kwetsbare groepen, enz.)
- aanbieders van zorg, welzijnsvoorzieningen, educatie en onderwijs, cultuur (in de veranderingsprocessen waarin deze partners verkeren)

- bindmiddelen in de samenleving: levens- en wereldbeschouwing (met name religie), sport, kunst en cultuur, werk en familie (deze bindmiddelen bepalen met name de zingeving als dragend beginsel van onze samenleving)
- behoeften die bepalend zijn voor de mate van welbevinden en die te onderscheiden zijn naar behoeften die: ‘casual’ zijn (wonen, voeding, contacten), ‘critical’ zijn (gezondheid, veiligheid, leefomgeving) en ‘crucial’ zijn (geloof, familie, zelfontplooiing).

Wmo adviesraad

In september 2007 publiceerde de Wmo adviesraad haar ‘Uitgangspuntennotitie ter voorbereiding op het meerjarig Beleidsplan Wmo’. Het begrip welzijn komt in deze notitie niet voor. Als beleidsinzet in relatie tot ‘wonen-zorg-welzijn’ wordt geadviseerd:

- prestatieveld 1: bredere inzet op het verstevigen van sociale netwerken op wijk- en buurtniveau (faciliteren wijk- en buurtinitiatieven, subsidieregeling)
- prestatieveld 5: woon/wijk en buurtinitiatieven gericht op het stimuleren van sociale samenhang in de woongebieden door het inschakelen van de bewoners
- prestatieveld 7: levensloopbestendige woningen bouwen; bevorderen begeleid zelfstandig wonen; toegankelijkheid van de woning verbeteren; wooninitiatieven met een duurzaam karakter stimuleren; sociale samenhang in de woonkernen of de wijk door het inschakelen van bewoners.

Stichting Companen/SWO

In december 2007 is de directeur van SWO tevens directeur a.i. van Stichting Companen in een conferentie van bestuurders van de Zuid-Hollandse eilanden over de Wmo (de burger centraal) in een voordracht nader ingegaan op het begrip welzijn.

Om de keten ‘wonen-zorg-welzijn’ goed vorm te kunnen geven heb je een gemeenschappelijk kader nodig zodat iedere organisatie weet wat zijn rol is en waarom. Het centraal stellen van het welzijn van de burger is een randvoorwaarde bij dit kader. Het gaat om het welbevinden van de burger en dat houdt veel meer in dan het begrip maatschappelijke ondersteuning. Wij leven in een overgangperiode van de verzorgingsstaat (de overheid centraal) naar een participatiemaatschappij (de burger centraal). Dat veronderstelt zelfredzame burgers die optimaal maatschappelijk participeren. Echter: participatie is niet vanzelfsprekend voor iedereen en de voorwaarden voor een participatiemaatschappij ontstaan niet vanzelf. Mensen moeten mee kunnen doen en mensen moeten mee willen doen.

Mensen richten hun leven zelf in. In het boek ‘levensloopbeleid’ van dr. P.P.J. Houben, emeritus hoogleraar sociale gerontologie aan de VU in Amsterdam staat beschreven hoe dit proces werkt en te vangen is in een model (de levensloopbenadering).

Het proces van levensplanning in de levensloopbenadering kent drie elementen:

- balans op vijf levensdomeinen
het welbevinden van mensen is gebonden aan de balans in vijf domeinen:
 - lichaam en geest (gezondheid)
 - sociale relaties
 - materiële zekerheid
 - arbeid en presteren (erkenning)
 - zingeving (inspiratie)
 mensen ervaren welzijn en kwaliteit van leven als er balans is op de vijf levensdomeinen
- stuurkracht

stuurkracht is het vermogen om onbalans te herstellen en bestaat uit vaardigheden die mensen in staat stellen hun leven te analyseren en bij te sturen (cognitieve vaardigheden, levenswijsheid, emotionele intelligentie, om kunnen gaan met complexe situaties)

- een geschikte, inspirerende omgeving
een inspirerende omgeving geeft input aan verschillende levensdomeinen (zingeving, sociale relaties, gezondheid); er is altijd sprake van een wisselwerking

De sleutel tot het behouden en bevorderen van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van (potentieel) kwetsbare burgers ligt in de dynamiek van deze samenhangende cyclus (die bepaalt of en in hoeverre je mee kunt doen).

Om mee te willen doen, heb je sociale energie nodig. Sociale energie is betrokkenheid van burgers op de omgeving die daardoor de wil en het enthousiasme hebben om iets met elkaar te ondernemen en te bewerkstelligen. Sociale energie bevordert de sociale cohesie.

Wat is er nodig voor het genereren van sociale energie:

- mensen moeten elkaar kunnen ontmoeten
- mensen moeten elkaar kennen
- mensen moeten ergens gezamenlijk trots op kunnen zijn
- mensen moeten iets gemeenschappelijks hebben.

De wijk, de buurt, het dorp moet weer leven!

Om het welzijn op een goede manier te bevorderen, hebben we een samenhangend geheel van voorzieningen en diensten nodig. En daar hebben we elkaar voor nodig. We hebben een regisseur nodig die strak de regie voert. We hebben corporaties nodig die voorzien in de woonbehoefte. We hebben zorginstellingen nodig die voor ondersteuning. Specialisten om te interveniëren in die gevallen waar het algemene niet meer toereikend is. We hebben laagdrempelige voorzieningen nodig die in de kernen de ontmoeting en inspiratie voorzien. We hebben kennis nodig uit de haarvaten van de samenleving en inzet van burgers, vrijwilligers en mantelzorgers om de sociale energie te genereren.

(aldus ontleend aan de voordracht en met toestemming overgenomen)

Welzijn versterkt duurzaamheid

Onder deze titel vond in januari 2008 in Den Haag een conferentie plaats over Welzijn, Burgerparticipatie en Duurzaamheid. Wijkgericht werken, met als kans c.q. uitdaging duurzaamheid te genereren. De heer H. van Ewijk, lector Sociaal Beleid bij het Kenniscentrum voor Sociale Innovatie van de Hogeschool Utrecht hield daar een inleiding over ‘wijkaanpak’. Aan deze inleiding is het volgende ontleend.

Als het gaat om het lokale sociale beleid staan we voor de volgende maatschappelijke opdrachten:

- bevorderen van actief burgerschap
- bevorderen van een activerende overheid
- bevorderen van activerende professionals
- een modern samenspel tussen burgers, professionals en overheid
- de wijk als beleid- en handelingskader.

Problemen rond het wijkgericht werken (conclusies op basis van een landelijk onderzoek):

- lokale kennis als een goed inzicht in de sociale dynamiek en problematiek in de afzonderlijke wijken ontbreekt
- de huidige beleidsrichting gebaseerd op activerend burgerschap en een activerende overheid wordt breed gedragen, maar krijgt in de praktijk nog nauwelijks ‘body’
- de beleidsuitvoering is rommelig, verwarrend en deels onbevredigend; de rolopvattingen tussen de verschillende actoren zijn onhelder.

“De wijk- en buurtbenadering wordt soms geïdentificeerd met een nostalgisch verlangen naar het verleden. Dit is echter niet aan de orde. Natuurlijk was vroeger de directe woonomgeving eenduidiger en meer bepalend voor het leven van een individu dan nu. De omwalde stad was de plaats waar de burger beschermd leefde, waar de elite zich vestigde en sterke gemeenschappen ontstonden. De moderne open stad is veel meer een uitvalsbasis naar talloze ‘cummunities’ en een basis voor sterk geïndividualiseerde levenspaden. Dat neemt niet weg dat de directe leefomgeving één van de factoren is die het welbevinden van mensen beïnvloeden. Mensen willen graag ergens wonen waar het prettig en veilig is.”

Een integrale wijkaanpak (de wijk als habitat, als een klein thuisland) moet aldus Van Ewijk gebaseerd worden op vier belangrijke strategieën te weten:

- beïnvloeden van de samenstelling van de wijkbevolking
- alerte dienstverlening (door de overheid)
- participatie van bewoners in arbeid, zorg, vrije tijd, de eigen woonomgeving, enz.
- een sociale infrastructuur (zijnde het geheel van regelingen, voorzieningen, actoren en activiteiten in de wijk).

Bij het werken aan die sociale infrastructuur helpt het om de wijk in zones in te delen. Zone denken is populair aan het worden. Een zone gaat uit van een combinatie van een maatschappelijke opdracht en herkenbare clustering van voorzieningen en interventies. Een zone is in die zin een samenhangend domein voor beleid en uitvoering. In het huidige wijkbeleid onderscheidt Van Ewijk de volgende zones:

- wonen-zorg-welzijn
in deze benadering wordt gezocht naar een sluitend en passend aanbod aan woon-, zorg-, gezondheid- en welzijnsdiensten aan de zorgbehoevende bewoners in de wijk
- maatschappelijk opvoeden
hier is de opdracht ervoor te zorgen dat het opgroeien en opvoeden van jeugdigen zo goed mogelijk verloopt (onderwijs, kinderopvang, opvoedingsondersteuning, jeugdgezondheidszorg, jeugdwerk, sport, cultuur, het plantsoen, het verkeer, enz.)
- de leefbaarheids- en veiligheidszone
in deze zone werken politie, onderwijs, welzijn, gemeentelijke diensten en buurtvrijwilligers aan een veiligere buurt; minstens even belangrijk is de leefbaarheid, de lol in de buurt; culturele, sportieve en educatieve activiteiten en evenementen kunnen en buurt en de bewoners positief beïnvloeden (net zoals een groene, goed onderhouden buurt en een mooi gebouwde functionele omgeving)
- de zone van de economische bedrijvigheid
hier staat de vraag centraal hoe economische activiteiten en economische activering op wijkniveau vorm kan krijgen (wonen, ontspannen en werken moet ook in één en dezelfde wijk kunnen); vooral kleinere economische bedrijvigheid draagt in de buurt bij aan contact, veiligheid en dynamiek; economische bedrijvigheid in de wijk kan tegelijk een middel zijn in activering en participatiebeleid.

Met deze vier zones kan aldus Van Ewijk het wijkbeleid systematisch vorm en inhoud krijgen.

Bijlage 3: overzicht overige beleidsdoelen welzijn

In deze bijlage zijn opgenomen de beleidsdoelen zoals geformuleerd in de ‘beleidsregels’ behorende bij de Algemene Subsidieverordening gemeente Middelharnis en die staan beleid zijn en onderdeel vormen van het begrip welzijn in de meer brede betekenis van het woord (zie onderdeel 3, pag. 11 en 12). De nummers verwijzen naar het nummer van het beleidsterrein opgenomen in de ‘beleidsregels’.

Bureau Halt (1)

Beleidsdoel: het voorkomen van recidivering van jeugdigen, wanneer deze strafbare feiten plegen welke een baldadig karakter hebben; uitvoeren van activiteiten om het plegen van strafbare feiten door jeugdigen te voorkomen.

Veilig verkeer (2)

Beleidsdoel: het organiseren en ondersteunen van activiteiten die een veilige deelname aan het verkeer door inwoners van Middelharnis bevorderen, waar onder het verzorgen van verkeerslessen.

Bibliotheekwerk (3)

Beleidsdoel: burgers (en met name jongeren en ouderen) in staat stellen door middel van het uitlenen van boeken en andere informatiedragers kennis te verwerven, zich te ontwikkelen en ontspanning te bieden.

Muziekschool (4)

Beleidsdoel: burgers door middel van scholing in staat stellen vaardigheid en kennis te verwerven op het gebied van muziek.

Subsidiëring sport (5)

Beleidsdoel: het gelegenheid bieden tot en het bevorderen van actieve sportbeoefening op amateurniveau.

Beleidsdoel belangenbehartiging sport: het behartigen van belangen van sportverenigingen, het gevraagd en ongevraagd adviseren van verenigingen en gemeente, het versterken van de professionaliteit van de sportverenigingen en het zijn van intermediair tussen sportverenigingen en gemeente.

Kunst (7)

Beleidsdoel: het bevorderen van cultuurdeelname, het ondersteunen van vernieuwende culturele initiatieven en het versterken van het draagvlak voor streekgebonden cultuur en erfgoed in de regio.

Amateuristische muziek en zangbeoefening (8)

Beleidsdoel: het bieden van mogelijkheden tot deelname aan uiteenlopende vormen van amateurkunst op het gebied van muziek en zang.

Molens (9)

Beleidsdoel: het bevorderen van het behoud van molens als cultureel erfgoed in Middelharnis respectievelijk op Goeree-Overflakkee.

Oudheidkunde en musea (10)

Beleidsdoel: het bevorderen van het behoud en de overdracht van het cultureel erfgoed van Middelharnis en Goeree-Overflakkee; het scheppen van voorwaarden voor de productie en spreiding van hedendaagse kunst (kunstuitleen).

Bevordering van toerisme (11)

Beleidsdoel: het initiëren, ontwikkelen en ondersteunen van toeristisch-recreatieve voorzieningen en activiteiten.

Maatschappelijk werk (14)

Beleidsdoel: het leveren van een bijdrage aan het herstel en behoud van het maatschappelijk functioneren van groepen en individuen in de samenleving.

Vrijwilligerswerk (15)

Beleidsdoel: het stimuleren van materiële en immateriële zorg- en dienstverlening alsmede informatie, advies en belangenbehartiging door vrijwilligersorganisaties.

Slachtofferhulp (16)

Beleidsdoel: het bevorderen van de opvang van individuen in de samenleving die slachtoffer van ongeval, misdrijf of seksueel geweld zijn geworden.

Maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen (17)

Beleidsdoel: het scheppen van voorwaarden gericht op een goede inburgering van nieuwkomers en oudkomers.

Vrouwenbonden (20)

Beleidsdoel: het financieel ondersteunen van vrouwenbonden die actief zijn binnen de gemeente Middelharnis.

Jeugd- en jongerenwerk (21)

Beleidsdoel: het financieel ondersteunen van (vrijwilligers)organisaties ter bevordering van activiteiten of projecten, specifiek gericht op jeugdigen en jongeren.

EHBO-afdelingen (22)

Beleidsdoel: het financieel ondersteunen van organisaties, die EHBO-opleidingen verzorgen.

Gezondheidszorg (23)

Beleidsdoel: niet geformuleerd

Bijlage 4: overzicht Wmo beleid (naar prestatieveld)

	Prestatievelden	Vastgesteld(e) visie/beleid	Nog te ontwikkelen visie/beleid
Alg.		<ul style="list-style-type: none"> - kadernota Wmo - de Wmo: een integrale beleidsbenadering - werkdocument proeve van een Wmo visie - Wmo visie 	
1	Leefbaarheid, sociale samenhang en buurtwerk	<ul style="list-style-type: none"> - beleidsnota: de wijk en buurt aan zet - accommodatie beleid - beleid buitenschoolse opvang - beleid onderwijs achterstandenbeleid 2007–2010 - eilandelijke cultuurvisie - injecties voor een gezond Middelharnis 2006–2010 - visie en meerjaren beleidsplan welzijn 2008–2012 	<ul style="list-style-type: none"> - veiligheidsbeleid (2008) - beleid speelvoorzieningen (2008) - hondenpoepbeleid (2008) - beleid gezondheidszorg - lokaal cultuurbeleid - subsidiebeleid (2008) - woonvisie (2008) - sportbeleid - recreatiebeleid
	Opvoedingsondersteuning (jeugd en ouders)	<ul style="list-style-type: none"> - sluitende aanpak jeugd-beleid - nota eilandelijk jeugdbeleid 2008-2012 - nota jongerenwerk GO - visiedoc. ontwikkeling jeugdgezondheidszorg ZHE 	<ul style="list-style-type: none"> - lokaal jeugdbeleid (2008) - beleid centrum jeugd en gezin (2008)
3	Informatie en advies	<ul style="list-style-type: none"> - verordening Wmo advies-Raad 	<ul style="list-style-type: none"> - beleid burgerparticipatie - communicatiebeleid (2008)
4	Mantelzorg en vrijwilligers	<ul style="list-style-type: none"> - visie en meerjarenbeleidsplan mantelzorg 2008-2012 	<ul style="list-style-type: none"> - vrijwilligersbeleid
5	Deelname maatschappelijk verkeer	<ul style="list-style-type: none"> - verord. reïntegratie WWB - beleidsregels inburgering - strategische visie WSW 	<ul style="list-style-type: none"> - beleid maatschappelijke participatie (armoede, minima) - beleid arbeidsparticipatie
6	Voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> - nota collectief vraagafhankelijk vervoer - beleid en voorzieningen maatschap. ondersteuning - voorzieningen maatschappelijke opvang OGGZ+ op de Zuid-Hollandse eilanden 	
7/9	Maatschappelijke opvang, OGGZ, verslavingsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> - concept regio visie OGGZ+ - visie en meerjaren beleidsplan OGGZ+ 2008-2012 - leidraad en actieprogram verslavingspreventie GO - nota veilig opgroeien: visie op verslavingspreventie GO 	

Tot stand gekomen rapportages als ondersteuning voor het proces van visie- en beleidsvorming:

- eindrapport van de werkgroep wonen, zorg en welzijn Middelharnis (2006)
- Pact van Goeree (afspraken over wonen, zorg en welzijn) (2007)
- leefbaarheidsmonitor gemeente Middelharnis (2007)
- gezondheidsenquête Zuid-Hollandse Eilanden (2006)
- genieten met mate (onderzoek genotmiddelengebruik Zuid-Hollandse Eilanden (2007)
- monitor convenant ‘aansluiting jeugdbeleid-jeugdzorg’; nulmeting Zuid-Holland Zuid (2007)
- veiligheidsmonitor Politie Rotterdam-Rijnmond (2006)
- rapportage n.a.v. enquête jeugd-jongeren (2007)
- rapport BOMO: vier onder één kap; onderzoek naar de mogelijkheden van de realisatie van een Brede Organisatie voor Maatschappelijke Ondersteuning op Goeree-Overflakkee (2008)
- maatschappelijke opvang op de Zuid-Hollandse eilanden; een inventarisatie van bestaande voorzieningen, knelpunten en lacunes in de opvang op de ZHE

Voorzieningen (gerealiseerd of in voorbereiding) op het terrein van welzijn in relatie to het wijk- en buurtgericht werken:

- een nieuwe accommodatie voor de wijkvereniging Sommeldijk (mei 2008)
- een consultatiebureau voor senioren (april 2008)
- de voorgenomen verkoop en herinrichting van het Diekhuus (2008)
- de voorgenomen inrichting van een theaterzaal in het Diekhuus (2009)
- de voorbereidingen om te komen tot een Jongeren Activiteiten Centrum (2008)
- de voorbereidingen om te komen tot één eilandelijke welzijnsorganisatie (2009)
- de voorbereidingen te komen tot een peuterspeelzaal locatie op de Westplaat (2008)
- de voorgenomen fusie (op eilandelijk niveau) van de peuterspeelzalen (2008)
- de plannen om aan de Molenweg te komen tot de bouw van starterswoningen (2010)
- de inrichting van één gemeentelijk loket voor alle diensten in het gemeentehuis (2007)
- de openstelling van het gemeentehuis op de donderdagavond (2006)
- een convenant inzake een woon-zorg zone in de wijken Nieuwe Tonge en Stad aan 't Haringvliet
- de subsidiëring voor twee jaar van een jeugdtheaterschool op GO (2008 en 2009)
- het opstellen van een welzijnsproducten catalogus (2008).